

Geweld tegen vrouwen: een Europese enquête

Vragen en antwoorden over de onderzoeksmethodologie

Dit is een kort overzicht van de wijze waarop de enquête van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) naar geweld tegen vrouwen werd uitgevoerd. Gedetailleerde informatie is te vinden in het [technisch rapport](#).

1. Wie waren de respondenten?

Meer dan 42 000 vrouwen van 18 tot 74 jaar werden geënquêteerd in alle landen van de Europese Unie (EU). Dit komt overeen met 1 500 vrouwen per land (uitgezonderd Luxemburg met 900 respondenten).

De onderste leeftijdsgrens was 18 jaar wegens de gevoelige aard van de enquête en de beperkingen die in sommige lidstaten gelden voor het enquêteren van vrouwen onder de 18 jaar zonder toestemming van de ouders.

Bij het rapport over de belangrijkste resultaten zit een bijlage met een uitsplitsing van de gegevens, waaronder sociaaldemografische kenmerken.

2. Waarom, wanneer en hoe werd de enquête uitgevoerd?

Met de enquête wordt tegemoetgekomen aan een verzoek van het Europees Parlement om gegevens te verschaffen over geweld tegen vrouwen, een verzoek dat de Raad van de EU in zijn Conclusies inzake de uitbanning van geweld tegen vrouwen in de EU herhaalde.

Het FRA ontwikkelde de enquête met de inbreng van universitaire deskundigen en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties die werkzaam zijn op het gebied van geweld tegen vrouwen. De enquête werd in 2011 uitvoerig getest en het veldwerk werd tussen maart en september 2012 verricht door een consortium – in opdracht van het FRA na een openbare aanbestedingsprocedure. In het consortium zaten Ipsos MORI, het Europees Instituut voor misdaadpreventie en -bestrijding, geaffilieerd met de Verenigde Naties, en het Interregionaal criminologisch en gerechtelijk onderzoeksinstituut van de Verenigde Naties. Ipsos MORI zocht in elke EU-lidstaat organisaties uit om de vraaggesprekken plaatselijk te organiseren.

Het consortium ontwikkelde samen met FRA een opleidingsprogramma voor interviewers en leidde nationale trainers op in februari 2012. De nationale trainers leidden in elk land geselecteerde vrouwelijke interviewers op. Het FRA en het consortium namen aan enkele opleidingssessies mee om toe te zien op de inhoud van de opleiding.

De vragenlijst werd vertaald in de talen die werden gebruikt voor de vraaggesprekken met de respondenten. Ipsos MORI bracht de gegevens samen voor een eerste vergelijkende analyse op EU-niveau. Het FRA voerde de eindanalyse uit.

3. Hoe werden de respondenten geselecteerd?

In elke lidstaat werd de enquête gebaseerd op een nationaal representatieve steekproef van vrouwen. In landen waar het bevolkingsregister als steekproeftrekkingskader kon worden gebruikt, werd een steekproef van personen getrokken uit het bevolkingsregister en de interviewers konden rechtstreeks contact opnemen met de geselecteerde vrouwen. In landen waar dergelijke informatie niet beschikbaar was, trokken de onderzoekers eerst een steekproef van huishoudens en de interviewers selecteerden de respondent uit in aanmerking komende vrouwen in het huishouden. De personen die willekeurig voor het vraaggesprek werden geselecteerd, mochten niet iemand anders in plaats van zichzelf voorstellen voor het vraaggesprek.

4. Hoe werden de persoonlijke levenssfeer, anonimiteit en vertrouwelijkheid van de respondenten gewaarborgd?

De enquête werd uitgevoerd door professionele interviewers, opgeleid om de vertrouwelijkheid te waarborgen. De uitkomsten van de enquête bevatten geen persoonsgegevens die het mogelijk zouden maken de respondenten te identificeren. Bij de gegevensanalyse werd ervoor gezorgd dat niemand op grond van de resultaten kan worden herkend.

5. Hoe lang duurde elk vraaggesprek?

De duur van de vraaggesprekken met de afzonderlijke respondenten hing in grote mate af van hun ervaringen. Bij vrouwen die vele voorvallen van geweld hadden meegemaakt, duurde het vraaggesprek langer dan de geplande vijftig minuten. Bij vrouwen die geen enkele vorm van geweld hadden meegemaakt, duurde het gesprek korter.

6. Welke onderwerpen kwamen in de vragenlijst aan bod?

De gestandaardiseerde enquêtevragen die in alle lidstaten werden gebruikt, omvatten vragen over lichamelijk, seksueel en psychologisch geweld, slachtofferschap in de jeugd, seksuele intimidatie en stalking (inclusief nieuwe media zoals het internet). De vrouwen werd gevraagd informatie te verstrekken over hun ervaringen met geweld, hoe vaak het geweld plaatsvond en welke gevolgen dit voor hun leven heeft gehad. In het kader van de enquête werd ook informatie verzameld over het al dan niet doen van aangifte bij de politie en over het gebruik, door vrouwen, van andere diensten die slachtoffers hulp kunnen bieden.

7. Werd in de enquête gevraagd wie het was die het geweld aandeed?

De respondenten werd in het kader van de enquête gevraagd naar hun ervaringen met geweld binnen intieme relaties – door personen met wie de vrouwen getrouwd zijn/waren, samenwonen/samenwoonden of een relatie hebben/hadden. Ook werd gevraagd naar ervaringen met geweld door anderen, zoals onbekenden, kennissen, collega's of andere personen op het werk of gezinsleden (andere dan de partner).

8. Hoe werd lichamelijk/seksueel/psychologisch geweld gemeten in de enquête?

Aan de respondenten werden vragen gesteld over specifieke gewelddadige handelingen die zij mogelijk hadden meegemaakt – zoals geschopt worden, geslagen worden, een klap krijgen enzovoorts. Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat respondenten zich zo gemakkelijker voorvallen van geweld herinneren en aanwijzen. In de vragen over ervaringen met geweld worden geen termen als 'verkrachting' of 'misbruik' gebruikt die de respondenten op verschillende manieren zouden kunnen interpreteren.

9. Hoe werd seksuele intimidatie gemeten in de enquête?

Aan de respondenten werd gevraagd of hun specifieke voorvallen waren overkomen die zij als ongewenst en beledigend beschouwden, zoals seksueel getinte opmerkingen of grappen, ongewenste aanrakingen of kussen, of het ontvangen van seksueel expliciete e-mails of tekstberichten.

10. Hoe werd stalking gemeten in de enquête?

Aan de respondenten werd een lijst van incidenten gegeven en gevraagd of dezelfde persoon voor deze voorvallen verantwoordelijk was. Enkele voorvallen waren onder meer herhaaldelijk beledigend materiaal ontvangen (bv. per post of via internet), bedreigende of stille telefoontjes ontvangen of gevallen waarin iemand de respondent herhaaldelijk had gevolgd of aan persoonlijke eigendommen had gezeten.

11. Hoe representatief zijn de resultaten?

De respondenten werden geselecteerd op basis van een aselecte steekproef. De resultaten zijn representatief voor de ervaringen en opvattingen van vrouwen die 18 tot 74 jaar oud zijn en in de EU wonen.

12. Konden de resultaten door externe factoren worden beïnvloed?

Er werd slechts één vrouw per huishouden geselecteerd. De interviewers maakten het onderwerp van de enquête niet aan de andere leden van het huishouden bekend. De vraaggesprekken werden gevoerd op een plaats waar alleen de respondent en de interviewer aanwezig waren en waar zij niet konden worden gestoord.

De deelname geschiedde op vrijwillige basis. Het vraaggesprek kon worden onderbroken of op een ander moment worden ingepland, om ervoor te zorgen dat het vraaggesprek privé bleef. De respondent kon op elk willekeurig moment zeggen dat zij het gesprek al dan niet wilde voortzetten.

De respondenten konden ervaringen die zij niet in het vraaggesprek wilden meedelen ook via een zelf in te vullen vragenlijst vermelden. Bij de enquête werden alleen vrouwelijke interviewers ingezet.

13. Hoe zorgde FRA ervoor dat de resultaten vergelijkbaar zijn?

Het FRA voerde in de periode 2010-2011 een vooronderzoek uit in zes lidstaten – Duitsland, Finland, Hongarije, Italië, Polen en Spanje – om de vergelijkbaarheid te waarborgen. Het vooronderzoek werd gebaseerd op een ontwerp vragenlijst. Er werd een combinatie van methoden toegepast om verschillen na te gaan in de manier waarop respondenten in verschillende landen items in de enquête zouden kunnen interpreteren. Met de resultaten werd rekening gehouden bij de verdere ontwikkeling van de vragenlijst, voordat deze definitief werd en werd vertaald om in alle lidstaten te worden gebruikt.

Verschillen tussen en in landen wat betreft de percentages van geweld tegen vrouwen komen ook bij andere enquêtes naar voren, zoals het onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie naar de gezondheid van vrouwen en huiselijk geweld en de nationale enquête van de Verenigde Staten naar geweld binnen intieme relaties en seksueel geweld.